

Ministru kabinets

Kas jāzina par izmaiņām normatīvajā regulējumā 2024. gadā

Publicēts pirms vairāk nekā 1 gada

Publicēts: 28.12.2023.

Atjaunināts: 24.01.2024.

Iedzīvotājiem būtiskas izmaiņas likumos un citos tiesību aktos no 2024. gada sākuma

#SpēkāNo2024

© Valsts kanceleja

Vienota mikrouzņēmumu nodokļa likme, atalgojuma palielinājums pedagogiem un veselības aprūpes nozarē strādājošajiem, minimālās algas paaugstināšana - šīs un citas izmaiņas sagaida Latvijas iedzīvotājus nākamajā gadā.

Stiprināta ārējā un iekšējā drošība

No nākamā gada 1. septembra valsts aizsardzības mācības priekšmets vidējās izglītības programmās būs obligāts. Savukārt Valsts aizsardzības dienestā tiks noteikti papildu izpildes veidi: pieci gadi Zemessardzē, katru gadu izpildot noteiktā apjomā dienesta uzdevumus, vai arī piecu gadu laikā apgūta rezerves virsnieka programma militārās izglītības iestādē un Nacionālo bruņoto spēku vienībā.

Tāpat no nākamā gada būs obligāta prasība pēc [pašvaldības policijas](#) – vairs nebūs iespējams kontroli pār pašvaldību saistošo noteikumu izpildi uzticēt Valsts policijai. Katras pašvaldības atbildība būs vai nu izveidot savu, vai vienoties ar citām pašvaldībām par kopīgas policijas izveidi, vai arī deleģēt uzdevumus citas pašvaldības policijai, vienlaikus saglabājot pilnu atbildību par uzticamo uzdevumu izpildi un uzraudzību.

Jaunumi veselības jomā

Valsts apmaksāta vakcinācija pret cilvēka papilomas vīrusu gan meitenēm, gan zēniem 12-17 gadu vecumā turpmāk būs pastāvīga – šim pakalpojumam finansējums tiks ielānots ik gadu. Tāpat par ikgadēju atbalstu kļūs arī valsts apmaksāta vakcinācija pret garo klepu grūtniecēm un pusaudžiem.

Tiks nodrošināti valsts apmaksāti insulīna sūkņi cukura diabēta pacientiem līdz 24 gadu vecumam.

Sākot ar 2024. gada 1. janvāri, [laboratorisko izmeklējumu](#) rezultāti gan pacientiem, gan mediķiem būs bez maksas pieejami e-veselības portālā. Tāpat šajā portālā būs nodrošināta jaunā onkoloģisko pacientu kartes funkcionalitāte ar papildinātiem datiem.

Lielāki ienākumi un valsts atbalsts

No nākamā gada minimālā mēneša darba alga tiks paaugstināta par 80 eiro, sasniedzot 700 eiro mēnesī. Palielināsies arī minimālā ienākuma sliekšņi, tādā veidā paaugstinot pabalstu pilngadību sasniegušiem bāreņiem, valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu un citus atbalsta veidus sociāli mazaizsargātajām iedzīvotāju grupām.

No nākamā gada [pensionēšanās vecums](#) paaugstināsies līdz 64 gadiem un 9 mēnešiem. No 2024. līdz 2029. gadam pie tām vecuma un invaliditātes pensijām, kas piešķirtas laikā no 2012. līdz 2028. gadam, pakāpeniski tiks atjaunota piemaksa par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim. 2024. gadā šīs piemaksas piešķirs cilvēkiem, kas devās pensijā 2012., 2013. un 2014. gadā; tās izmaksās kopā ar aprīļa mēneša pensiju.

Aizsargātajiem lietotājiem piešķirtais atbalsts elektrības rēķinu apmaksai tiks noteikts kā [ilgtermiņa atbalsts](#). Šie iedzīvotāji arī turpmāk saņems 20-25 eiro maksas samazinājumu elektrības rēķinam.

Lai mazinātu veselības aprūpes cilvēkresursu trūkumu, atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem no 2024. gada spēkā stāsies [ārstniecības personu](#) zemāko mēnešalgu likmju palielinājums, sasniedzot atalgojuma pieaugumu līdz pat 174 eiro mēnesī. Līdz ar zemākās darba samaksas palielinājumu tiks paaugstināta arī no valsts budžeta apmaksāto rezidentu darba samaksa. Kopumā, lai palielinātu veselības aprūpes nozares darbinieku atalgojumu un nodrošinātu mediķu izglītību, valsts budžetā paredzēts papildu finansējums 75,3 miljonu eiro apmērā.

Balstoties uz grozījumiem pedagogu darba samaksas noteikumos, palielināsies arī [pedagogu atalgojums](#), šim mērķim valsts budžetā paredzot 91,3 miljonus eiro. No 1. janvāra pedagogu minimālā atalgojuma likme palielināsies par 12%, savukārt pirmsskolas pedagogu zemākais atalgojums pieaugs par 23%, tādā veidā sasniedzot pārējo vispārējās izglītības pedagogu zemāko mēneša darba algas likmi – 1526 eiro par 40 stundu darba slodzi nedēļā.

Administratīvā sloga mazināšana

Lai vienkāršotu [mikrouzņēmuma nodokļa](#) piemērošanu un administrēšanu, turpmāk būs viena, vienota mikrouzņēmumu nodokļa likme – 25% (līdz šim uzņēmumiem par apgrozījumu 25 000 eiro gadā nodokļa likme bija 25%, bet apgrozījuma daļai, kas pārsniedz 25 000 eiro gadā, – 40%).

Tāpat mazajiem uzņēmumiem tiks samazināts administratīvais slogs, kas rodas attiecībā uz pievienotās vērtības nodokļa (PVN) piemērošanas noteikumu izpildi. Līdz ar nākamā gada būs [paaugstināts sliekšnis](#), no kura ir jāreģistrējas Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā. Turpmāk šī reģistrācijas attieksies tikai uz tiem uzņēmumiem, kuru veikto ar PVN apliekamo darījumu kopējā vērtība gada laikā pārsniegusi 50 000 eiro (līdz šim sliekšnis bija 40 000 eiro).

No nākamā gada būvspeciālistiem vairs nebūs jāiziet atsevišķi kvalifikācijas novērtēšanas process gan būvdarbu vadīšanā, gan būvuzraudzībā. Tā kā šīs darbības sfēras ir līdzīgas, turpmāk par tām būs vienots kvalifikācijas sertifikāts.

Tāpat no nākamā gada būs vienkāršāk restaurēt, atjaunot un pārbūvēt ēkas, kas atrodas krasta kāpu aizsargjoslā un potenciāli nerada būtisku ietekmi uz vidi. No 2024. gada šādos gadījumos vairs nebūs jāveic ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums (vienlaikus gan ievērojot nosacījumu nepalielināt apbūves apjomu).

Turpmāk likumā "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" tiks nostiprināta iepriekš Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā noteiktā kārtība, kas paredz, ka pieteikumus un pievienojamos dokumentus Uzņēmumu reģistram (UR) iesniedz elektroniski, izmantojot UR tīmekļvietnē esošo formu, vai papīra formātā pa pastu. Tāpat arī turpmāk UR iesniedzamie dokumenti tiks uzskatīti par notariāli apliecinātiem, ja parakstu apliecinājis zvērināts notārs vai ja dokuments parakstīts ar

drošu elektronisko parakstu.

Efektīvāka valsts pārvalde un labāki pakalpojumi iedzīvotājiem

Mazinot valsts pārvaldes sadrumstalotību un veicinot resursu racionālāku izmantošanu, no 2024. gada 1. janvāra Tiesu administrācija pārņems Juridiskās palīdzības administrācijas funkcijas un uzdevumus. Apvienojot abas iestādes, palielināsies iespējas ieviest ārvalstu finansētus projektus un attīstīt pakalpojumu digitālos risinājumus, tādā veidā veicinot arī pakalpojumu pieejamību.

Tāpat izmaiņas gaidāmas Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijā – no janvāra tā tiks pārdēvēta par Bērnu aizsardzības centru un darbosies atbilstoši jaunajam iestādes nolikumam. Iepriekš kontrolējošā un uzraugošā iestāde tiks attīstīta par atbalstu sniedzošu iestādi, kas palīdz bērniem, ģimenēm un speciālistiem. Bērnu aizsardzības centrs būs koordinējoša iestāde, kas veicinās starpinstitucionālu sadarbību bērnu tiesību un interešu nodrošināšanā un dažādu risku mazināšanā.

2024. gada sākumā ceļotājiem būs pieejams jaunais Ārlietu ministrijas izstrādātais Konsulārais reģistrs. Jaunajā reģistrā ceļotājiem būs jāievada mazāk informācijas, jo tā automātiski ielasīsies no Fizisko personu reģistra. Tāpat vecāki varēs atzīmēt, ka ceļojumā dodas kopā ar bērniem, un bērnu dati sistēmā tiks ielasīti automātiski. Sniegtā informācija nepieciešama, lai ārkārtējā situācijā konkrētajā ārvalstī ministrija var sazināties ar ceļotāju un operatīvi sniegt konsulāro palīdzību, ja tāda būs nepieciešama.

2024. gada 1. ceturksnī Valsts izglītības informācijas sistēmas publiskajā portālā tiks publicēts [profesionālās izglītības absolventu monitoringa rīks](#), kas plašai mērķauditorijai (izglītības politikas veidotāji, profesionālās izglītības iestādes un to dibinātāji, nozaru pārstāvji un asociācijas, potenciālie izglītojamie un viņu vecāki, žurnālisti u.c.) sniegs informāciju par profesionālo izglītību ieguvušo personu nodarbinātību, ienākumiem un bezdarba līmeni.

2024. gada 1. janvārī darbu sāks Uzņēmumu reģistra izveidotais juridisko veidojumu patieso labuma guvēju reģistrs. Tajā tiks nodrošināta ziņu reģistrācija par to juridisko veidojumu, kuri darbojas Latvijas Republikā, patieso labuma guvēju identificēšana. Tāpat no 1. janvāra UR būs pieejama informācija par uzņēmumiem un personām, kuriem ir tieša vai netieša sasaiste ar sankciju subjektiem, uz kuriem attiecas starptautiskās, nacionālās vai NATO dalībvalstu sankcijas.

Nākamā gada sākumā stāsies spēkā grozījumi, kas novērsīs būtiskas teritoriālās atšķirības starp plānošanas un statistiskajiem reģioniem. Turpmāk [statistisko reģionu teritorijas sakrīt ar plānošanas reģionu teritorijām](#), kas uzlabos statistikas kvalitāti un tās izmantošanu attīstības plānošanā un politikas, tai skaitā pakalpojumu, veidošanā reģionālā un nacionālā līmenī.

Stingrāks regulējums

Līdz 2024. gada 31. martam būs jāreģistrē [elektroskrejriteņi](#) un velorikšas. Pēc minētā datuma ar neregistrētiem šiem transporta līdzekļiem būs aizliegts piedalīties ceļu satiksmē.

Stingrāk tiks uzraudzīta uzturlīdzekļu maksāšana, lai mazinātu alimentu maksātāju izvairīšanos no šī pienākuma. Turpmāk ierobežojumus piemēros arī tiem alimentu nemaksātājiem, kuru bērni jau ir pilngadīgi, bet kuru vietā valsts iepriekš ir maksājusi uzturlīdzekļus. Šiem cilvēkiem varēs atņemt transportlīdzekļu vadīšanas tiesības, aizliegt cedēt savus prasījumus un noteikt citus ierobežojumus. Tāpat Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija varēs bez maksas saņemt informāciju par visām uzturlīdzekļu parādnieku kredītaistībām, tādā veidā noskaidrojot, vai parādniekam ir bijuši līdzekļi, ko tas izvēlēties novirzīt kādas preces vai pakalpojuma iegādei, nevis savam bērnam. Konstatējot ļaunprātīgu alimentu nemaksāšanu, pret parādnieku varēs uzsākt kriminālprocesu.

No 2024. gada preču un pakalpojumu grupas, kurām publiskajā iepirkumā obligāti piemērojams zaļais iepirkums, papildinās ar jaunu grupu: par trešās grupas ēku būvniecību, pārbūvi, projektēšanu un nojaukšanu.

Lielākas atbalsta iespējas pārtikas ražotājiem

No nākamā gada [pārtikas kvalitātes shēmu dalībnieki](#) varēs pieteikties Eiropas Savienības atbalstam.

Atbalsta summa primāro produktu ražotājiem bioloģiskajā pārtikas kvalitātes, aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai garantētu tradicionālo īpatnību shēmā ir no 340 līdz 590 eiro, nacionālajā pārtikas

kvalitātes shēmā – no 250 līdz 400 eiro.

Atbalsta summa pārtikas aprītē iesaistītiem pārstrādes produktu ražotājiem: bioloģiskajā pārtikas kvalitātes, aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai garantētu tradicionālo īpatnību shēmā – no 430 līdz 7150 eiro, nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā – no 420 līdz 5400 eiro. Atbalsta ilgums ir pieci gadi.

Plānots, ka iesniegumu pieņemšanu Lauku atbalsta dienests uzsāks 2024. gada 1. ceturksnī.

Saistītas tēmas

[Ministru kabinets](#)

<https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/kas-jazina-par-izmainam-normativaja-regulejuma-2024-gada>